

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

YURTDIŞINDA YAŞAYAN TÜRK VATANDAŞI OLAN VE VATANDAŞLIKTAN İZİNLE ÇIKMIŞ KADINLARIN VE AİLELERİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ KONULU ALT KOMİSYON

23.02.2016 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

23 Şubat 2016 Salı

Açılma Saati:15.20

BİRİNCİ OTURUM

BAŞKAN: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, öncelikle hoş geldiniz diyoruz.

Toplantımızı başlatalım.

Yurt dışında yaşayan Türk vatandaşı olan ve vatandaşlıktan izinle çıkmış kadınların ve ailelerin sorunları ve çözüm önerileri konulu alt komisyonumuzun toplantısını gerçekleştiriyoruz. Bu ikinci toplantımız. İlk toplantımızda -katılan arkadaşlarımız vardı, izinli olan arkadaşlarımız vardı- bir yol haritamızı belirledik; hangi resmi kurumlardan, kuruluşlardan bilgiler alacağız, ilgili üniversite ve sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili hangi kurumlarla görüşeceğiz, bunlarla ilgili istişare ettik. Bugün ilk olarak Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünden Uluslararası Kuruluşlar Daire Başkanı Sayın Göknur Akçadağ’la birlikte olacağız, ondan bir sunum alacağız, çünkü...

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Uluslararası işler daire...

BAŞKAN – Uluslararası Daire Başkanı çünkü yurt dışında yaşayan kadınlarımızı, ailelerini ve onların sorunlarını, çözüm önerilerini içeren bir gündemimiz var. Öncelikle sizin sunumunuzu usul itibarıyla tamamen dinleyip ardından soru-cevapla gideceğiz.

Buyurun Göknur Hanım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Sayın Başkan, değerli vekillerim, değerli konuklar; ben Daire Başkanı olarak, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün görev alanı çerçevesinde sizlerin komisyonunuzun konusuna temel teşkil eden bağlamdaki sürecimizden, yaptığımız projelerden ve sorumluluk alanımızdan bahsetmek isterim.

Yurt dışında yaşayan vatandaşlara yönelik çalışmalar Genel Müdürlüğümüzün ilgili dairesinde, benim görev yapmış olduğum dairenin görev alanına girmektedir; yurt dışında yaşayan vatandaşlar ve soydaşlara yönelik olarak çalışma yapmakla yükümlü kılınmış bulunmaktayız ve bu bağlamda, geçtiğimiz süreçlerden itibaren yani bakanlık olunması sürecinden öncesinde ve bakanlık olunduktan sonraki süreçte de çeşitli çalışmalar, ziyaretler, raporlamalar ve yurt dışında yaşayan vatandaşların sorunlarına dönük tespitler ve bunların giderilmesine dönük çalışmalar da yapılmış bulunmaktadır.

Özellikle 2006 yılından bu yana Almanya, Hollanda, Fransa gibi öncelikli olarak vatandaşların, Türklerin yoğun yaşadığı ülkelerde kadınlarımızın sorunlarına dönük çeşitli çalışma ziyaretleri yapıldığını görmekteyiz. İşte 2006, 2008, 2009 yıllarında Fransa’ya yapılmıştır; 2006, 2009’da Hollanda’ya; 2010’da İsviçre’ye; 2006, 2009, 2011’de Almanya’ya çalışma ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda, vatandaşlarla, bilgilendirme toplantıları, konsolosluk ziyaretleri, muadil kurum ziyaretleri, STK ziyaretleri, sığınmaevi ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Bakanlık olunduğu dönemden itibaren Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü olarak görev alanımız çerçevesinde 2 fazlı olarak yürüttüğümüz, ve 3 ülkede yürüttüğümüz bir projemizden bahsetmek isteriz: Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlara Yönelik Materyal Geliştirme Projesi. 2012-2013 yılında Belçika’da yürütülmüştür ve daha sonra da Hollanda ve Fransa’da yürütülmüştür. Tabii, temel amacı, Belçika’da yaşayan Türk kadınlarına yönelik kadın hakları ve aile hukuku konularında bilgilendirme kitapçığı oluşturulmasıdır. Fakat, bütün bu ülkelerde ve diğer ülkelere de yaygınlaştırılmak üzere hedeflenen temel amaç, yurt dışında yaşayan kadınların yaşadıkları ülkelere uyum sağlaması, problemlerinin, tespit edilmiş problemlerine çözüm bulunması yolunda yaptığımız seminerler ve eğitimlerle ve dağıtılan

broşür ve kitapçıklarla yaşadıkları ülkenin hukuki kriterlerini, kadın hakları konusunda o ülkede bulunan hakların anlatılması ve dokümanlarla kişilere bilgi olarak verilmesi; sadece kadın hakları konusunda değil, çocuklarının yetiştirilmesi, iş bulma, yardım alma ve hangi bilgi için nereye başvurulabilir yani bilgiye ulaşım, çeşitli alanlarda bilgiyle ulaşımı temin etmek açısından bu amaçlar çerçevesinde çeşitli ülkelerde bunun yaygınlaştırılması planlanmıştır. Zamanlama ve imkânlar dâhilinde, bu, 3 ülkede gerçekleştirilmiştir ve Belçika'dakinden öncelikle bahsetmek isterim.

Ekranda da görüldüğü üzere resimler de kullanmaya çalıştık. Kasım 2012 tarihinde Brüksel ve Anvers'te -iki büyük şehirde- çalışma ziyaretleri düzenlenmişti. Bu girişimimizde ve projemizde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığıyla birlikte çalıştık ve o ülkelerdeki uzmanlar da bize destek verdi. Beraberimizde götürdüğümüz ve o ülkeden temin ettiğimiz, o ülkenin koşullarını ve kişileri bilen, bu şehirlerde yaşayan; Belçika'da yaşayan Türklerin psikolojisini, ortamını, oradaki hukuki ve sosyal ortamı bilen psikolog ve avukatlardan danışmanlarla bu toplantıları gerçekleştirdik. 2 vatandaş, 2 meslek elemanları toplantısı yapıldı. "Meslek elemanları" derken öğretmenler, hukukçular, din adamları, meslek sahibi olan, orada topluma ulaşma olasılığı yüksek kimliklerle bir araya geldik. Çok verimli toplantılar oldu bunlar. 25 civarı da Türk-Belçika ve yabancı kurumlarla, muadil kurumlarla görüştük. 25 civarı kurumlarla yaptığımız görüşmeler Belçika makamları tarafından da çok olumlu değerlendirilmişti ve sonrasında da ülke ikili ilişkileri açısından da çok olumlu etkisi olmuştu. Hatta, New York'ta yapılan dönemin KSK (Kadının Statüsü Komisyonu) toplantısında da birlikte yan etkinlik yapma süreci de o dönemde bu kadın konusundaki çalışmalarla başlamıştı. Üç dilde hazırlanan broşürlerin dağıtımını o toplantılarda gerçekleştirdik. Uzman arkadaşımız size takdim edecektir, bir miktar getirdik. Belçika'da yaşayan Türk kadınlarının bu bilgilere erişimini sağlamak üzere 10 bin adet el kitapçığı... Özellikle "kitapçık" dedik tabii ki adına. Sayın Başkanım, Belçika'yı, çok az sayıda kaldığı için bir tane getirebildik çünkü yıllardır çok dağıttık onu, diğerlerini çift dilde, sadece Belçika'yı Türkçe yapmıştık; broşürler üç dilliydi.

Toplantılarda ülkeden ülkeye farklılıklar olduğunu da gördük bu proje çerçevesinde. Sizlere sonuç kısmında da izah etmek isterim. Her ülkeyi kendi koşulları ve Türklerin orada başlangıçtan itibaren bugüne kadar yerleşme süreci, göçleşme süreci ve o ülke koşulunda gelişen sorunları çerçevesinde değerlendirilebilir bir durum olduğunu da gördük. Yani yurt dışında yaşayan Türklerin sorunları arasında standart olanlar olduğu gibi, o ülke bazında çok spesifik gelişen sorunlar da var. Hatta İngiltere'deki Türklerin ayrı, Hollanda'daki Türklerin ayrı, Amerika'dakilerin ayrı, Belçika'dakilerin, Fransa'dakilerin daha ayrı değerlendirilmesi gereken konuları olduğunun da farkına vardık. Tabii, burada, bütün ayrıntılar sunumumuzda yer almadığı için ben ayrıntılara girmeye çalışacağım.

Belçika'daki STK'ların çok fazla sayıda olduğu, bir kısmının çok teşkilatlı, önemli çalışmalar yapan STK'lar olduğu fakat bunların büyük bir kısmının da isimden ibaret olduğunu da gördük. O sebeple, bütün ülkelerde, yüzlerce, hatta, Almanya'da olduğu üzere binlerce STK'nın varlığı bir taraftan olumlu değerlendirilmekle birlikte, bir taraftan da görmekteyiz ki genel olarak tabii sadece kadın konusunda çalışan değil, genel pek çok STK var ama kadın odaklı...

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Türk STK kaç tane içinde?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Almanya'dakini 3 bin küsur diye biliyorum ama diğerlerinde Dışişleriyle bağlantı kurarak görüşmeye değer bulduğumuz yani faaliyeti aktif olan 15 civarı bir STK'yla görüştük yani kadın konusunda çalışan ya da 20'ye yakın diyebiliriz Belçika'da.

BAŞKAN – Almanya'da 3 bin.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – "Almanya'da toplam 3 bin küsur Türk STK'sı var." diye raporda...

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Almanya’da?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Evet, Almanya’da en fazla STK... Ama köy geliştirme derneklerinin bile STK’sı var. Yani, işte gümüşkapı derneği, falanca köy derneği... Geldiği hemşehrilik, onu zaten sorunlardan biri olarak iletceğim size.

BAŞKAN – Hemşehrilik dernekleri, dinî cami dernekleri...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Hemşehrilik duygusu hem olumlu hem olumsuz bir sonuç olarak çıkıyor yurt dışında. Bir taraftan, duyguları canlı tutma açısından iyi ama bir taraftan da oradaki hemşehrilik duygusunu komün bir fikir olarak ve sürekli Türk Türk’e şekilde yaşatma açısından da kısıtlayıcı etkisi de olmakta. Belli semtlerde oturma, belli semtlerde bir arada yaşama ki Belçika’da da, diğer ülkelerde de bunu gözlemledik ama Belçika’da Hollanda’daki, Fransa’dakinden biraz daha üst düzeyde gördüm ben bu bir arada yaşama olgusunu. Yani, belli semtlere -Schaerbeek diye bir semt var- gittiğinizde, tamamen Türkiye’deki herhangi bir semtteki, bir Demetevler’deki, Aydınlıkevler’deki bir hissiyata kapılıyorsunuz. Her şey Türkçe, her market Türkçe, terzisinden kuaförüne. Bunun bir arada yaşama duygusunda güven olgusunu pekiştirici tarafı olmakla birlikte, uyumlaşma sürecinde de gittikleri ülkelerden kopuk, komşulaşmayı olumsuz etkileyen, insanlarla ilişkiyi olumsuz etkileyen, dil öğrenmeyi, hatta çocukların yetişiminde Türk Türk’e yetiştirme, diğerlerinin kabulü noktasında bazı sorunları da yıllarca sürecek şekilde yaratan ve sürekli yenilenen bir sorun olarak sürekli gündem konusu diyebiliriz.

Belçika’daki derneklerin güçlü olanlarıyla bağlantılarımız uzun süre devam etti. Hani, çok olumlu tarafları da var. Benim tavsiyelerimden biri, zaten oradaki güçlü STK’lı ülkelerde bağlantılar geliştirmek olacaktır sizlere de, Komisyonumuza da. Çünkü, göreceksiniz ki -yapılan çalışmaların sonuçlarından biri- buradan giderek sürekli eğitimler vermek, seminer vermek, hem maddi olarak hem de insan faktörü olarak sürekli kılınacak bir şey değil. Ataşelikler yoluyla bile hiçbir bakanlığın orada yüzlerce insan çalıştırması düşünülemeyeceğine göre ancak o kişiler belli gündemleri aktive edip merkezle bağlantılı olarak ülkemizdeki ilgili kurumlarla ve oradaki STK’larla, oradaki resmî kurumlarla ağı sağlayarak projelerin, seminerlerin, sorunların çözümü yolundaki süreçlerin gerçekleşmesini takip edecek yerlerdir, odaklardır. O açıdan, STK’ların güçlü olanlarını güçlendirerek, yollarını açarak, neler yapmaları gerektiğini göstererek... İşte, Yurtdışı Türkler, TİKA, ilgili komisyonlarımız ve ilgili sorumluluk sahibi bakanlıklarımız bu bilgilendirmeleri ne ölçüde güçlü yaparsa, onların önünü açarsa yani kurumsal kapasite geliştirmelerini güçlendirmek lazım. Bir de bilgi ve ağlara erişimlerini...

Mesela Belçika’da şöyle STK da gördük, öteki türlü, sadece bir araya gelip sohbet eden STK da gördük. Belçika makamlarından fon almış, başvurmuş, bütün resmî süreçleri yerine getirmiş, oturduğu şeyin... Çünkü, STK’ların böyle bir hakkı var. Bütün kiralarnı, çalıştırdıkları kişilerin maaşlarını Belçika ilgili makamlarını ödeyebiliyor. Belediyelerden bazı destekler alabiliyorlar. Bunu gerçekleştirmiş STK’lar vardı. Hâlen bize yazarlar, gerekli irtibatlarını sağlarlar ve ileride, istenildiği takdirde bütün bu irtibat bilgilerini sizlere ilettebiliriz.

BAŞKAN – Bununla ilgili belli bir statü istiyorlar mı? Yani, şunları şunları yapıyor olanlara karşılama gibi belli bir standart olmalı mutlaka.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Belirli bir standart var, evet.

BAŞKAN – Yani 3 binin her biri bu hakları alıyor değildir.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Üyelik sayısından çok daha farklı kriterler olduğunu biliyorum ama şu an onlar net olarak aklımda değil. Yani, her kurulan STK'ya bir destek... Tabii, çünkü, maddi olarak bir külfet olan bir destek bu.

BAŞKAN – Tabii.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Bunu gerçekleştirmeleri için belli prosedürleri yerine getirmeleri gerekiyor. Yani STK'ların bu prosedürleri yerine getirmeleri için yönlendirilmesi önemli, ayrıca da aktif olmaları. Mesela, geçtiğimiz yıllarda, bu son üç yılda, 50'nci yılda, göç konusunda Fransa'da olsun, Hollanda'da, Belçika'da hep bu çalışmalar yapıldı, göçün 50'nci yılı çalışmaları. Her gittiğimiz yerde gündemdeydi. Bu bağlamda, mesela bazı STK'lar güçlü olarak sürece dâhil oluyor, bazıları hep “Yapacağız, edeceğiz.” Ya da şöyle bir yaklaşım var: Ülkeden, Türkiye'den destek bekleme. Sorunlardan birisi de o. Yani, gerek maddi destek gerekse bilgiye erişim açısından STK'ları güçlendirici bir mahiyeti olan Avrupa Birliğine bağlı ülkeler olsun, bağlı olmayanlar olsun, orada bir sistematik varken ve belediyeler güçlü figürler olarak destekleyici mahiyetteyken ve iş birliğine açıkken pek çok sorun için merkezden çözüm bekleme. Çünkü, toplantılarda hep bu oluyordu. Oradaki ilgili A, B, C makamının yapması gereken bir süreç bize soru olarak yöneltiliyordu. İşte “Bakanlığınız bu konuda ne gibi bir çözüm ortaya koyabilir?” Yani, herhangi bir istisnai konu. Biz bunun gerek uzmanlarımız, oradaki hukukçularımız, ilgili ülkedeki... Ve bizler burada “Falanca kurum tarafından bu süreç takip edilmeli. Siz şurayı aramalısınız ve bu süreç sonucunda cevabı oradan alacaksınız, bilgi ya da maddi desteği.” Bunu çok iyi anlatmak gerekiyor. Ne yazık ki bu tabii duygusal bir bağ da olduğu için bütün çözüm odağı olarak Türkiye'den, ilgili merkezî kurumlardan bekleniyor çözüm.

BAŞKAN – Şöyle bir parantez açalım mı? Yani, buradan destek yerine onların ilgili yerlerden o statüyü alabilmesi için STK'ların ona destek olmalarını sağlamak ve asıl, ilgili, hem finans hem diğer avantajları oradan almalarını sağlamak için yön göstermek çok daha iyi. Hem sürdürülebilirliği var... Bununla ilgili bir çalışma olsa çok daha etkin olur gibi.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Biz bu toplantılarda onu yapmaya çalışmıştık. Önerilerimizden biri de son kısımda zaten o olacak. Onları toplu olarak... Mesela, gittiğimizde bu bütün üç ülkeye de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığından her ülke uzmanını alarak gittik. Fransa için 2 Fransa uzmanı, Belçika için... Bunu tavsiye de ederim sizlere. Çünkü, orada her ülkenin o dili bilen, o ortamı bilen, hatta orada belli dönemler yaşamış, şu an için Türkiye'de bulunan uzmanları var. Bu önemli. Benim tavsiyelerimden biri de bu olacak. Buradan uzman götürerek oradaki gündemi ele alamıyorsunuz. Oranın hukukçusu, oradaki psikolog, oradaki insanlarla diyalogu ve o insanların durumunu bilen kişilerle, uzmanlarla çalışmak, o ülkede yaşayan kişilerle çalışmak gerekiyor. Biz sadece kendi profesyonel ekibimizle gittik ama biz de öğrendik doğrusu. Ama hep söz, o ülkede danışman olarak seçtiğimiz psikoloğa, sosyal çalışmacıya, uzmanlığı olan STK'ya ya da hukukçuya verdik.

Yine bir başka zorluk: Mesela, Belçika için Flaman Bölgesi, Volan Bölgesi ve Brüksel Bölgesi merkezi; 3 ayrı kanuni durum, 3 ayrı eyalet ve eyaletin getirdiği kanunlar çerçevesi var. Her ülkenin bu kendi sürecini iyi bilerek konulara girmek gerekiyor, baştan bir analiz yaparak girmek gerekiyor. Bu açıdan da yine Yurtdışı Türklerin altyapısını bunun için kuvvetli. O konuda bilgi alarak ön dokümanları, ülke bilgilerini, orada kullanılan dillerden hangi STK'larla görüşülmesi gerektiğine kadar ön bilgiyi oradan almakta fayda var.

Belçika konusunda bir başka söyleyebileceğimiz: Birkaç güçlü Türk-Belçika derneği de var. Mesela Ella Derneği. Son birkaç yıldır çok irtibatta olmadık ama onlar bizim yaptığımız bu çalışmanın... Biz Brüksel Bölgesi için bunu çalışmış olduk yani genel kanunları çerçevesinde ama Volan Bölgesi'ni yapamadık. Onlar da Flaman Bölgesi'ni yapmıştı. O yüzden, bizim yaptığımız ile onların bir bütün teşkil etti. Ella grubuyla görüştük. Onun içinde yönetim seviyesinde olan Türk kadınlar da var. O güzel çalışan bir grup yani her ülkede öne çıkan...

Bir de tabii şunu biz tembihlemiştik oradaki bütün ülkelerde: Sadece Türk Türk'e STK değil... Mesela Amerika'da bu daha güçlüdür, "Turkish-American" olarak kurulur bütün dernekler ama Avrupa'da, fark olarak Amerika'dakinden benim gözlemim... Bir de Yurtdışı Türkler çalıştığım için biraz daha genelleyerek söylüyorum yani tarih akademisyeni olunca biraz çalışma alanım olduğu için de onu ekstra bilgi olarak vermek isterim. Türk Türk'e, sadece Türk derneği olarak kurulan dernek oranı Avrupa'da daha yüksek, Amerika'da "Turkish-American" olarak kuruluyor. İngiltere'de ve Fransa'da yine nispeten Türk-Fransız diye kuruluyor ama büyük oranda sadece Türk olarak kurulanlar kısıtlayıcı kalıyor. Hatta o grubun içinde konuda destek alınabilecek bazı -Fransa'daysa Fransız, Hollanda'daysa Hollandalı, Flaman Bölgesi'ndeysen Belçika'da, Belçika Derneğini- dernekleri ya da kişileri de sokmakta fayda var. Öteki türlü daha kısıtlayıcı kalmakta.

Belçika'da da yine DİTİB, Diyanet İşlerinin vakfı güçlü. Onlardan da istifade etmiştik. Gittiğimiz her ülkede DİTİB bağlantılı yapılardan faydalanmakta fayda var. Bir sebebi de şu Avrupa'da tabii ki: Orada camilerimiz sadece cami değil, aynı zamanda içinde kültür merkezini de barındıran, toplantı salonunu da barındıran, gerektiğinde sergi açılan, pek çok yan kısımları olan, ibadet alanı dışında da alanları bulunan yapılar olarak kullanımda. Bunlar da orada Türk toplumunun -gittiğimiz ülkelerde gözlemlediğimiz- pek çok etkinlikleri ve yaptıkları alan olarak görmekteyiz ve DİTİB'in çağrı yaptığı toplantılar, DİTİB bağlantılı yer olarak orada yapıldığında alışıktıkları için mekân olarak katılımı da yüksek oluyor. Çok ücra yerlerde yapılan toplantılara, çok dağınık bölgelerde yaşayan Türkler açısından katılım oranı düşük olabiliyor. Yapılan seminer ve etkinliklerde bütün bu faktörleri de göz önünde bulundurmak gerekiyor.

Yine, bütün ülkelerdeki sorunlardan biri, gelen kişilerin maddi olarak da kaygıları bulunduğu, aracıyla geleceksen koyacağı yerden belediyenin alacağı kirayı bile düşünerek toplu taşıyla gelmesini sağlayacak pozisyonlar yaratılması ya da çok merkezi yerde yapılmasının bu sakıncası, yüksek rakamlar ödendiği otoparklara... Bunlar bile dile getirilebiliyor, göz önünde bulundurulabiliyor. Yani, katılımı çok etkiliyor anlamında söylüyorum.

Belçika'yla ilgili söyleyebileceklerim bunlar ilk etapta ve oraya gidildiğinde de bütün konsolosluklarla, büyükelçiliklerle de bağlantılı çalışarak ve Yurtdışı Türklerle üç taraflı giderek gerçekleşti bu proje. Hollanda ve Fransa için aynı projeyi 2014'te gerçekleştirdik.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Belçika'yla ilgili Komisyon üyesi arkadaşlarımızın sorusu varsa çok da birikmeden gitmek daha faydalı olacak gibi.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Ben bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Evet Ayşe Hanım, buyurun.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Aslında temel anlamda bir soru soruyorum. Buradaki tespitleri içeren kitapçığı dağıttınız ama burada yaptığımız çalışmayı bize sundunuz. Gerçekten güzel bir çalışma. Ancak, burada, var olan durumu tespit anlamında gözlemlerin yansıdığı bir çalışma görünüyor. Eksik olanlarla ilgili tespitleriniz var mı? Yani, eksik gördüğünüz, hem oradaki kadınların ülkedeki eşitsizliği anlamında hem de Türkiye'den giden kadınların orada yaşadığı mağduriyet anlamında eksik gördüğünüz, tamamlanması gereken veya atılması gereken adımlarla ilgili bir çalışma var mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Şöyle cevap vereyim: Biz tabii ilk önce projeyi Belçika’da gerçekleştirmiştik. Belçika bir nevi deney oldu bizim için. O sebeple, Belçika’ya direkt seminer hâlinde gittik. Oysa Hollanda ve Fransa’ya bir ön ziyaret yaparak bütün STK’ları, muhataplarımızı, DİTİB’i, 20 küsur civarında, bu konuda kimlerle görüşmemiz gerekiyorsa ve orada etkin lider rolü olan kadınları çağırarak -STK başkanı olabilir bu ya da tanınmış psikolog, hukukçu, Türk hukukçular Cemiyeti vesaire gibi yapılar da vardı- ön görüşme yaparak hangi konuları ele almamız gerektiği, ihtiyacın hangi alanlarda olduğu, Belçika’da bazı eksikler ortaya çıktığı, aynı eksikleri yaşamamız için Fransa’da ve Hollanda’da bunu nasıl şekillendirmemiz lazım, bu söylediğinizi değerlendirdik ve bütün bu bilgiler kitapçığın içine Belçika’dakinden daha zengin olarak girdi. Fakat, toplantılarda şöyle bir durum da olabiliyor: Şimdi, biz kadın odaklı çalışma için gittiğimiz hâlde bize çocuğunun eğitimi, oradaki okullarda yaşadıkları sorunlar, çocukların özellikle kötü alışkanlıkları, uyuşturucu alışkanlıkları –orada başlıca sorunlardan biri bu zaten- bilgiye erişimde sorun yaşadıkları, özellikle diploma denkliği... Türkiye’den gitmiş, evlenip gitmiş, diploma denkliğini oradan alabilir mi ya da orada iş bulamaması, istihdam sorunundan bahsedebiliyor ya da emekli olmuş, döndüğünde Türkiye’de nasıl bir pozisyonda olacağı gibi, kadın odaklı olmayıp sadece, pek çok konuda soru alabiliyoruz. Çünkü, Bakanlığı, oraya giden resmi kişiyi her konunun muhatabı olarak görüyor oradaki vatandaş; bu psikolojiyi anlıyoruz. Ama, tabii ki biz orada spesifik bir konu, kadın odaklı konular çerçevesinde gittiğimiz için bütün vatandaşlık bilgisi açısından -her ne kadar hukukçular, psikologlar cevap verse bile- işte bir “Emekli olduğunuzda şöyle mi olur, böyle mi olur?”un net cevabı verilemeyebildi. O sebeple, bizim sonuç kısmında önerdiğimiz şeylerden, birkaç husustan birisi de bu. “Bize şu şu konularda çok fazla soru geldi. Bunlar bizim çalışma alanımıza girmiyor ama ilgili bakanlık ya da ilgili kurumlar bu konuyu değerlendirmeli.” diye de birkaç notumuz var. Çünkü, çok fazla, özellikle Hollanda’da çalışan kadın oranı diğer ülkelere göre yüksek gibi göründü bize sorulardan anladığımız, emeklilik konusunda mesela. Bir sonraki giden kişilerin bunu değerlendiriyor olması olumlu olacaktır. Orada, iş konusunda çok fazla soruldu, emeklilik konusunda. Mesele, bir de ailelere verilen çocuklar konusunda. Hollanda’da bu oran çünkü daha yüksek bildiğiniz üzere diğer ülkelere göre.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Kitapçıkta ona ilişkin bir değerlendirme göremedim de o yüzden.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Ha, şimdi, o, bizim, tabii, kurumsal olarak yapmamız gereken bir değerlendirme. Bu sadece bilgilendirme kitapçığı. Bütün bu yaptığımız çalışmalardan, oradaki sorulardan... Çünkü, bunu hazır olarak götürdük biz oraya ama oradaki tecrübeler sonrasında kurum içi değerlendirmeler ya da muhataplara...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Aslında bize biraz da onlar lazım. Bu bilgilendirme kitapçığından öte sizin bize bir...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, zaten şu an anlattığım şeylerde, daha çok, bütün bu üç yılın sonucunda eriştiğimiz, işte görerek, yaşayarak, duyarak o toplantılardan bize yansıyanları size yazılı olarak da sunumda ya da sözlü olarak ifade etmeye çalışıyorum.

Tabii, bu kitapçıkta o tür bilgiler pek yer alamaz, alamazdı yani sonrasında geliştiği için. Bir de bilgilendirme kitapçığı...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Gayriresmî bir rapor varsa bu anlamda yapılması gerekenlerle ilgili...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, var. O raporlarımızı size iletebiliriz.

BAŞKAN – Komisyonumuza ulaştırırsanız çok seviniriz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, hatta yanımızda var diye biliyorum.

AYŞE SULA KÖSEÖĞLU (Trabzon) – Onu söyleyecektim Başkanım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Size, uzmanınıza Belçika, Hollanda, Fransa görev raporumuzu iletelim. Bunları ayrıntıyla görme imkânınız olur. Çünkü, burada, tabii “Şu sorular soruldu.”ya kadar bütün ülkelerdeki o toplantı soruları var, bizim önerilerimiz de var.

BAŞKAN – Evet, başka soru var mı?

Sibel Hanım...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Belçika’yla ilgili olarak...

BAŞKAN – Şimdi, Hollanda’ya geçmeden...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Çalışmalarınızı, Belçika özelindeki tabii, gayet güzel açıkladınız.

Ben de Ayşe Hanım gibi... Hani, burada biz çünkü alt komisyon olarak yurt dışında yaşayan kadın özelinde, doğal olarak aile yapısıyla ilgili sorunlar üzerinde bir çalışma yapıp ve bu konuda bizim Parlamento olarak yasal, ilgili bakanlıklarımıza belki bunlarla ilgili bir tasarı sunacağız. Sizden gerçekten çok önemli bilgilere ihtiyacımız var, özellikle sorunlar anlamında. Daha ağırlıklı olarak ülkelerin, oradaki kadınların, aile yapılarının... Ki sanırım, şu ana kadar sizin yaptığımız çalışma bir sorun tespiti.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Yok, sorun tespiti değil. Hatta biz giderken sadece yeterince sorun tespit edilmiş. Biz çözüm ve sorulan sorulara cevap amacıyla da gittik. Onun için hukukçularımız o sorulara cevap verdi orada.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizim mesela burada Aile Bakanlığımız olarak neler yapıldı? Ne tür sorunları çözüldü, nasıl çözüldü? Bununla ilgili de bize biraz bilgi verebilirseniz biz de çalışmamızı yaparken bunları dikkate alabilelim. Çünkü, mesela, orada diploma denkliğiyle ilgili, bununla ilgili bir yasal düzenleme oldu mu? Belçika’da okuyan öğrencilerin diplomalarının kolay denklik alabilmesi için bir yasal düzenlemeye ilişkin bir öneri, bir teklif yani yasal ayağı oluşturabildiniz mi? Aksi hâlde, biz, sadece rapor yazarız ve kalır o rapor. Ama benim burada amacım, oradaki sorunları yasal sürece taşıyabilelim ya da söylediğiniz sorunlar içerisinde en önemlisi diploma denkliği ve emeklilik. Bunda Belçika Hükûmetiyle ilgili bir iş birliği...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Bunlar, tabii, Bakanlığımızın görev alanında değil. Belki o yüzden de ilgili bakanlıklarla da mesela... Onların tabii eskiden beri ataşeliği olduğu için; ticaret ataşeliği, eğitim ataşeliklerinden gelen bilgiler çerçevesinde bunlar zaten Millî Eğitime ve ilgili bakanlığa yansıyor. Ben onu biraz önce söylerken zaten biz de orada... Hani, bu bizim görev alanımızda değil ama orada oturan kişilerden o konuda bilgi sahibi olan varsa bir çözüm sürecini onlara anlattı, nereye başvurması gerektiğini. Ama bize spesifik olarak, kadın odaklı olarak mesela daha çok şu soruldu, biz de onun cevabını her zaman verdik: Türkiye’ye... Mesela, kadın orada vatandaşlığını alamamış, evlenerek gitmiş ama eşinden şiddet görmüş, başkalarının yanında geçici olarak kalıyor, vatandaşlık alamama düzeyinde olduğu için orada o makamlara nasıl başvuracak? Vatandaşlık alma

sürecini kişisel olarak nasıl gerçekleştirecek? Yani, kocadan, eşten bağımsız olarak vatandaşlığını her kadının alması gerektiğini teşvik ediyor bütün kurumlar. Biz bunu bütün toplantılarda anlattık. Öteki türlü, kadının zarar göreceği bir evliliğin bitmesi ya da şiddet görme ya da resmî olarak evli değil ama bir evlilik ortamı olduğunu söyleyerek ayrılıp çocuğuyla ortada kalan, Türkiye'ye dönmeye çalışan ya da orada başkalarının bakımına muhtaç insanlarla karşılaştık ya da bunlar anlatıldı. Bunlarda nasıl bir süreç izlenir ya da şiddete uğradığında ne yapmalı, bulunduğu ülkede hangi kurumlara başvuracak, o mekanizma nasıl işliyor; bunları uzmanlarımız anlattı, yol gösterdi, yazılı olarak da gerekli bilgileri verdik. Yani, biz kendi görev alanımız çerçevesinde o ülkede ne yapabilir? Eğer Türkiye'ye dönecekse de verdiğimiz temel bilgi şudur: Türkiye sınırlarına girdiği andan itibaren, havaalanından Türkiye'ye girdiği andan itibaren eğer şiddete uğramış bir kadınsa sığınmaevlerine başvurabileceği -bütün Türk vatandaşlarının olduğu gibi- ama orada şiddete uğrayıp Türkiye'ye yazı yazarak bir yardım isteyemez. Bu, yaşadığı ülkede başvuracağı bir mekanizma olacaktır. Onun da yolunu gösterdik. Eğer Fransa'daysa, Hollanda'daysa ne yapması gerektiğini, orada bazı Türk derneklerinden yardım alabileceğini, mesela Ella gibi, Fransa'da da belli dernekler vardı, bu konuda Türk kadınlarına destek olan. Onlara nasıl sığınmaevine gideceği, nasıl destek alacağı ya da nasıl iş bulacak sığınmaevindeyken gibi, kendi görev alanımız çerçevesinde bunu yapmaya çalıştık ama onun dışında da yönlendirici olup ilgili makamların da aktif olmasını sağlamaya çalıştık.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu bir danışmanlık gibi mi sizin yaptığınız yani daimî devam ediyor mu bu, sizin dediğiniz ülkelerde yoksa zaman zaman seminerler...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Şu an 2014'ten sonra, 2014 sonunda bu iki ülke bitti.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bu bir proje kapsamında.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Evet, proje kapsamında ama başka ülkeler için de Kalkınma Bakanlığından alınan bir destekle yapılmıştı bunlar. Hani, şu şu ülkeler için...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Projenin fonu nereden karşılanıyor?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Kalkınma Bakanlığından, temel kaynaklarımızdan yani her yıl çünkü bütün bakanlıklara, kurumlara verilen, proje için sağlanan destekler bağlamında ama yeni ülkeler için bu başka. Mesela İngiltere için de İngiltere kanunlarına, oradaki süreçlere göre kitapçık oluşturulabilir. Türklerin yaşadığı diğer ülkeler, Avusturya için... Avusturya'yla niye yapmadık? Avusturya bir kitapçık -kitap daha doğrusu, kitapçıktan daha çok kitaba benziyor- tam o sırada, 2014'te bir kitap yayımladı. Benzer bilgileri de içermekteydi. Tekrar olmasın diye Avusturya'ya girmedik. Aslında niyetimiz bizim bu üçlüye onu da almamızdı, yoğun yaşayan... İsviçre olabilir, mesela Türklerin yoğun yaşadığı. Başka ülkelerde de bu proje aslında sürdürülebilir olmalı ama henüz yeni bir ülke için girişimde bulunmadık ama bu tabii değerlendirilebilir önümüzdeki süreçte.

BAŞKAN – Evet, Fransa'ya geçebiliriz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Şimdi, Hollanda ve Fransa'da da kadın-erkek eşitliği ve o yaşadıkları ülkedeki hukuki bilgiler, bir kadın için temel bilgiler, neler gerekiyorsa; evlenme, boşanma, vatandaşlık, iş bulma, bilgiye ulaşma, eğitim imkânlarına ulaşma ve bununla ilgili güncel linkleri, telefon numaralarını en doğru bilgiler şeklinde oluşturma gayreti içinde olduk. Bunun için de her iki tarafta da biz danışmanlarla çalıştık. Yani, pek çok seminerde anlatan kişiler dışında bu kitapçığı biz yazmadık. Doğru bir şekilde ortaya konmasını ancak o ülkede yaşayan, bu bilgileri yoğuran kişilerle

yapabilirdik. Fransa’da Türk-Fransız Hukuk Cemiyetinde, Konsoloslüğümüzda da hukuk danışmanlığı yapan bir kişi ve ekibiyle ve her konuda hangi uzmandan destek alabilirsek o kişilerden destek alarak, STK’lardan destek alarak tamamladık.

Yine Hollanda’da da aynı yöntemi izledik. Orada da temelde bir danışmanımız ve bir hukukçu danışmanımız vardı Konsolosluktan ve diğer kişilerden bilgi alarak biz de bu kitapçığı buradaki istediğimiz çerçeveye getirdik, düzenledik.

5 şehir Hollanda’da, 6 şehir Fransa’da olmak üzere, her iki ülkede de bu seminerler gerçekleşti. Seminerlere katılım ortalama 100 kişi civarındaydı, Paris’teki daha kalabalıktı, 100 küsur civarındaydı. Her yerde ilgiyle karşılandı. Her gruptan, işte eğitilmiş, eğitimsiz, sorunlu ya da sorunu olmayan pek çok kişi... Pek çok şehre çünkü ilk gidilmişti, bu açıdan da önemliydi bu proje. Bazılarını özellikle seçtik. Mesela Arnhem’e ilk gidilmişti, özellikle gidilmeyen şehirlere gitmeyi esas aldık. Pek çok toplantı Paris’te yapılıyor ama Paris dışındaki şehirlere kadınlara, halka dönük sorunları bağlamında, çözüm yollarını iletme konusunda yapılmadığı için bunu göz önünde bulundurduk.

“Eğitim toplantılarında uzmanlarla çalıştık.” demiştik. Mesela Hollanda’da mal varlıklarının tespitiyle ilgili, ödeneklerinin kesilmesi noktasında çok fazla soru vardı. Koruyucu aile uygulamalarıyla ilgili çok fazla soru veya gerekli bilgiler verildi. Emeklilik sonrası geçim sıkıntısı ve maaşlarının kesildiğine dair... Çünkü, her iki taraftan “Hem Türkiye’den hem buldukları ülkeden maaş alıyor.” durumunun bir sonucu olduğu iletildi kendilerine hukukçularımızca. Bununla ilgili uzun tartışmalar oldu.

Fransa’da daha çok dil problemi... Bütün ülkelerde dil problemi zaten kadınlar açısından önemli bir sorun olarak ortaya çıkıyor. İşte Türk psikolog sayısının artması istendi. Çünkü, kadınların özellikle -birazdan tespitlerimden biri olarak söyleyeceğim- Türkiye’deki koşullarda Türk toplumunun ortalama koşullarından çok daha kısıtlayıcı ve daha ketum, bazı semtlerde çok daha kendi iç dinamikleri çerçevesinde bir yaşam alanı içinde kaldıkları, hatta Türkiye’dekinden daha geri oldukları, kendilerinin de itiraf ettikleri, gündeme getirdikleri, bize yakındıkları bir konu. Bizim de gözlemlediğimiz özellikle orada bazı semtlerde yaşayan bu kapalı yapının Türkiye’deki ortalama yapıya göre daha geride kaldığı, bunu nasıl aşmalıyız yolunda yakınmaları oldu, bizimle istişareleri oldu.

Yine, Fransa ve Hollanda’da destek alma noktasında yabancı buldukları ülkenin kurumlarından sıkıntı yaşadıkları, mekanizmayı bilseler bile çekinceli davrandıkları. Bu konuda yüreklendirmeye ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz. Özellikle kültür farklılığı, dil sorunu nedeniyle tercüman eşliğinde yapılan görüşmelerin özellikle psikolog açısından çok istenmediği, özel sorunlarının anlatılmaktan kaçınıldığı ve bu sebeple de Türk psikolog sayısının gereken yerlerde, durumlarda, ortamlarda artırılması hemen hemen her ortamda dile getirilen bir sorun oldu. Fakat, buna ek olarak şunu da söylemek gerekir ki sonuçta buldukları ülkede o dili öğrenmeleri gerekli bir süreç. Sadece dil öğrenmeden, bunu reddederek her noktada tercüme isteme yoluyla buldukları ülkede bu sorunları yaşamaları da durdurulamaz. Her toplantıda biz bunu anlatmaya çalıştık. Yani, hangi yaşta olursanız olun dil öğrenmeniz gerekiyor çünkü artık bu ülkedesiniz. Ülkemizin bütün en üst düzey yöneticilerinden giden uzmanlarına kadar bu ortamlarda dillendirilen konunun, yurt dışı vatandaşlık açısından, bulunduğunuz ülkeye uyum sağlamanız açısından şunları gerçekleştirmeniz gerekiyor: Buradaki işte dili öğrenmeniz, oradaki koşulları öğrenmeniz gerekiyor. Tabii, gerçekleştirme sorunu yaşadığını gözlemledik. Özellikle, Almanya üzerinde tabii yapmadık bu çalışmayı ama gittiğimiz, yaptığımız toplantılarda kadın gruplarından bize yansıyan, bir kısmının bu bariyerleri aştığı, dil öğrendiği ama büyük bir kısmının kapalı bir çerçevede yaşadığı, daha çok aile içi dinamikler nedeniyle yapmak istediklerini yapamadığı ve sorunlardan birisi olarak hep gündeme geldi, raporlarımızda da göreceksiniz, mesela, kayıvalide sorunu başlıca sorunlardan biri olarak dile getiriliyor. Yani Türkiye’den farklı dediğim bu. Türkiye’de artık bunlar gündem konumuz değil yani kültürümüzün bir parçası olan şeyler vardır belki

ama Avrupa’da belli ülkelerde evdeki büyüğün idaresinde bir hayat yaşama ve onun ortaya koyduğu şekilde bir şeye katılıp katılmama, karar verilip verilmeme noktasında şu telkin edildi bize: “Bizim bu ortama büyüklerimizle geldiğimizde bizim bunları anlatmamız mümkün değil.” Kayınvalidelerin özellikle iyi eğitilmesi, bunların anlatılması, bu sorunlara neden olan kişileri kısıtlayıcı kültürden kaynaklanan ya da yurt dışında yaşamaktan kaynaklanan o –ne diyelim- kapalı devre yaşama duygusu yolunda kısıtlayıcı şeylerden vazgeçmesi, biraz daha teşvik edici olması...

BAŞKAN – Tam da burada Sayın Köseoğlu’nun bir sorusu olacak. “Kayınvalide” deyince hemen bastı.

Buyurun Sayın Köseoğlu.

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Aslında şunu sormak istedim ben: Şimdi, üç ülkeyi kapsayan bir çalışma yaptığınızı ifade ettiniz. Bu üç ülkedeki sorunlar noktasında tamamen ortaklık var mı? Yani bir de Almanya en fazla göçmeni barındıran ülke, neden Almanya bu üç ülkeye dâhil değil? Ve Fransa, Belçika ve Hollanda’ya göç eden göçmen kadınlarımızın -kadın bazından bakarsak- sorunları da aynı şekilde ortak mı orada? Özellikle bu üç ülkedeki incelemeleriniz sonucundaki vardığınız sonuç nedir bu anlamda?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Şimdi, Almanya’yı şu sebeple seçmedik: Almanya, bütün ülkeler içinde en fazla raporlama yapılan, analizler yapılan, bazı projeler –farklı kurumlarca- gerçekleştiren, bir de çok fazla Türk’ün dağınmış, pek çok şehirde yoğun yaşadığı bir ülke. Sağlanan ve proje dâhilinde gelen maddi imkân ve süre bağlamında Almanya’da bunu gerçekleştirmemiz mümkün değildi. Çünkü, sadece bir şehirde yapmak da anlamlı değil. Yani bir ülkeye gittiğinizde yoğun iki şehirde yaşıyorsa, küçük kasabalardan da insanların gelmesini sağlayarak bir toplantıyı yapmanız mümkün. Çünkü, şehirlerarasında birer saat mesafe, mesela Hollanda’da bunu yapmıştık, çok farklı yerlerden insanlar gelmişti. Hatta o ilk toplantıya biz lojistik desteği de vererek gelmelerini ödemiştik, sağlamıştık, Paris’e gelmelerini sağlamıştık. Ama, Almanya için çoklu şehirde ve çok fazla grupları yapmak için hem bütçe yeterli değildi hem de süre yeterli değildi. Onu, o sebeple sona bıraktık diyebiliriz. Ama belki önümüzdeki süreçte belki bilginiz de vardır, Bakanlığımızın ataşeliği ilk olarak Rotterdam’da açıldı. Başladı şu an, yaz aylarında açıldı diye biliyorum. Diğer şehirlere de yaygınlaşacak, Berlin, işte Frankfurt gibi ve diğer ülkelerde de Fransa, şu anda Fransa, Belçika, Hollanda’da düşünülüyor diye biliyorum.

Bu bağlamda, ülkeden ülkeye kadınların sorununda, ortak sorunlar da var, birbirinden farklı, biraz farklı sorunlar da var; güçlü tarafları, zayıf tarafları da var. Hollanda ve Fransa’yla ilgili belki şimdi mukayese yaparken de değineceğim ama temel olarak ortak sorunlardan biri olarak gördüğümüz şey de bu kayınvalide sorunu. Belki hani ilginç gelebilir, biz de gittiğimizde şaşırmıştık. Gelin ve damatlar için bir başka şey de şu: Sadece kadınlar için ortak olmayan, buradan damat olarak gitmiş erkekler için de aynı sorun geçerliymiş. Yani baskı, işte sadece çalıştırılan kişi olarak görülmesi, hani neredeyse, evde yaşayan bir ücretli işçi gibi buradan götürülmüş. Hatta buna “ithal damat ve gelin” denmesine de karşı çıkıyorlar. “Biz bir materyal değiliz, bunun bu şekilde medyada ya da farklı yerlerde adlandırılmasını doğru bulmuyoruz.” da denildi birkaç yerde.

Bu bağlamda, yapılan evlilikler yoluyla gidilen kişilerin, Avrupa’nın merkezine gidiyor havasında bir psikolojiyle gitmekle birlikte, orada umduklarını bulamayıp çok kısıtlayıcı, ev içi bir hayata ya da sadece işte iş hayatına koşulmuş bir çerçevede yaşadıkları ve hayal kırıklığı yaşadıkları, geri dönemeyip bunun, belki aile içi şiddet ya da farklı sorunlara da yol açtığı...

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Aslında ülkesel farklılıkları bize ayrıca belirtirseniz bizim yapacağımız çalışmada o ülkeye ilişkin o farklılık üzerinden daha rahat yol alma şansımız olabilir belki. Sorunsal anlamda farklılıkları, o raporla, bize ileteceğiniz raporla beraber.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Bu raporlarda ülkeler arası farklılıkları gözlemleyeceksiniz. Onu biraz daha biz vurgularız size yollayacağımız notlarda. Ama farklılıklar olduğunu düşünmekteyim yani ortak olanları da anlatırız, farklı olan şu sorunlar da var dersek biraz daha konuya belki adapte olarak girmek fırsatı elde etmiş olacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Okutan’ın da bir sorusu olacak.

Buyurun.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Evet, ayırdığım şeyi biraz aşmış durumda. Biz bunları şeyden okuyabiliriz, sözlü... Bilmiyorum yani siz nasıl değerlendirirseniz. Bunları zannediyorum vereceksiniz değil mi, bu örnekleri?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, tabii.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Biz onları okuyabiliriz. Hocamın, Sayın Başkanın bize aktarmak istediği şeyleri alıp eğer müsaade istersek daha iyi olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet. Gökür Hanım, onları alabileceğiz değil mi?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, sunumu da iletelim ve bu üç ülke raporlarımızı da iletelim. Ayrıntıları orada, çünkü gerçekten çok fazla sorular da önümde, yani bize neler sordular, biz hangi konuları tespit ettik.

Ama, çok kısa, özet olarak bir toparlamak için şunları söylemek isterim: Bu toplantıların ve sizlerin Komisyon çalışmalarından yurt dışı Türk kadınlarının faydalanması açısından, gidilen ülkedeki Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklardan alacağınız liste çerçevesinde, STK’larla bağlantılı çalışmalar yapılmasını önemli bulmaktayız. DİTİB’i orada önemli bir odak olarak ve STK’lar ve Türk toplumuna ulaşan önemli bir grup olarak önemli bulmaktayız. Türk toplumunun toplanma alanları ve bu toplanma alanlarının değerlendirilmesi, orada yaşayan hukukçu, din adamları ve öğretmenlerin, topluma bu konuları ileten önemli figürler olmasını önemli bulmaktayız. Sizlerin de bunları değerlendirmesini doğru buluruz. Ve STK’ların kapasite geliştirmeleri, proje yapmaları.

Çünkü, biraz hazırcı bir anlayış var. Biz onlara bütün toplantılarda ben söz vermişim Yurtdışı Türklerdeki uzmanımıza -proje, fonlar var- Yurtdışı Türklere başvurabilirler o fonlar için. Bu fonlara başvurarak bazı projeleri yapabilirler. Hatta bizim yaptığımız bu projenin kısıtlayıcı olduğunu, bizim sürekli gidemeyeceğimizi ama bizim kendilerine bir yol haritası çizdiğimizi, işte bu yol haritası çerçevesinde kendilerinin bu kitapçıları alıp... Çünkü bütün sitelere konuldu, konsolosluk sitelerine girdiğinizde bunları bulabilirsiniz –linkleri- onları da sağlamıştık. Burada, Belçika, Hollanda ve Fransa Büyükelçiliklerine de ilettik yani Türkiye’deki büyükelçiliklerine. Hatta Fransa makamları da bunu çok olumlu karşılamıştı, bu gündemimizi. Bunları, gerektiğinde güncelleyerek ve toplantılar yapıp çok farklı çevrelere anlatmalarını uzmanlar eşliğinde ve kendilerinin bu projeleri sürdürülebilir kılmalarını tavsiye etmiştik. O sebeple, hani bir nevi taşıma suyla değirmen ancak hani arada giderek, arada proje yaparak olsa bile yüzer kişi, yüz elliler kişi ulaştık bile sonuçta her gidilen ülkede binlerce, on binlerce Türk yaşıyor. Bunu ancak kendileri bizlerle bağlantılı, gerektiğinde bizden uzman temin ederek ama merkezdeki belli başlı, bunu anlatacak odaklarla çalışarak yapmaları önemli çözüm yollarından biri. Yani sizlerin de bunu teşvik etmesi noktasında iyi olacağını düşünüyorum.

Yine, kadınların dil öğrenmesinin teşvik edilmesi, hatta bunun zorunluluğunu görmeleri, bunun için de büyüklerinin ikna edilmesi; işte kayınvalide dedik, eşler... Bir başka, orada sorun olarak dile getirilen de şuydu: “Bizim eşlerimizi eğitmelisiniz, biz gelip kadın kadına konuşuyoruz ama kayınvalidelerimiz ve eşlerimiz bunların yapılması gerektiğini bilmeli.” Kadınların statüsünün geliştirilmesinin, yaşadığı ülkede de önemli bir süreç olduğunu bilmelerinin üstünde durdular.

Bir başka önemli genel şey de yetkili mercilere başvurularının teşviki. Buldukları ülkede yetkili makamları ve hakları kullanmadıklarını gözlemledik. Hatta bunlar maddi hakları bile kullanmadıklarını... Mesela yardım alma mekanizmaları var, o mekanizmaları bilse bile başvuramıyor, duymuş bir yerden. Bunları güçlendirmek gerektiğini düşünmekteyiz.

Bir başka şey, çocukların eğitimi ve alışkanlığı... Tabii onu şu bağlamda söylüyorum: Kadın, çocuk bir arada tabii bir bütün. Çocuğunun eğitimini de güçlendirmek için hem kendini güçlendirmeli hem de okul aile birliklerine üyeliği... Bu bütün ortamlarda söylendi, okul aile birliklerine, gerekli sosyal ortamlara girmelerinin önemi, aynı zamanda orada Türk-Belçika, Türk-Fransa, Türk-Hollanda ortamında birlikteliği ve uyumu açısından önemli. Yani kaçarak değil içinde bulunarak. Çünkü, öteki türlü, eğitimde özellikle, resmî makamların Türk çocuklarını, işte liseyi bitirip meslek okullarına yönlendirdiği, üniversiteye yönlendirmediği gibi şikâyetler de oldu. Bunu ancak kişisel bilinci olan annelerin işte çocuğunu itekleyerek, ikna ederek... Çünkü öteki türlü -bin euro olabilir yanlış hatırlamıyorsam- belli bir miktarda para verip kolaya kaçan bir Türk gençliği sistematığının de oluşma tehlikesi var ya da sürekliliği var. Yani üniversiteye gidip bir meslek sahibi olup daha iyi bir hayatı hedefleme değil, işte sınavlarına girip ya da bir çaba gösterip “İşte devletten şu desteği alırım, şu liseyi bitirdim, şu mecraya gideyim.” Anneler bundan da çok şikâyet etmişti. Sonuçta, aynı zamanda bir kadınla bütünleşmiş, çocuğunun iyi yetişmesini isteyen bir kadın sorunu olduğu için de... Aynı zamanda tabii ki çocukların, MEB’in de sorunu ataşelik açısından. Bu da çok dile getirildi.

Son bir şey, bunu çok önemsiyoruz ama bu konuda bir girişimde bulunamadık yani daha doğrusu değerlendirilmesi gereken, nasıl bir süreç takip edilmeli? Televizyon programlarının Türkler açısından çok önemli olduğu, özellikle, çalışmayan büyük bir Türk kadın kitle var, ev hayatı yaşayan kitle var. Türk televizyonlarını izledikleri, Türk televizyonlarını izleyen bu kitlenin motive edilmesi, doğru bilgilerle donatılması açısından bazı kanalların ya da programların bu konuya tahsis edilerek bilgilendirilmesinin çok faydalı olacağı ama bu belli isimler ve keyifli sohbetlerle olursa; öteki türlü, sıkıcı olduğunda izlenilmeyeceği. Çünkü daha çok, düğün programı ya da bazı program türlerinden bahsettiler. Yani Türkiye’deki gündemden çok daha farklı program izleme eğilimi olduğunu söylediler ama televizyon izleme eğiliminin bu amaçla kullanılabilmesi. Belki ünlü kişilerle program yaparak yani ünlü kişiler ile bazı hukukçu, psikolog, sosyal çalışmacı sohbetiyle bu bilgilerin güzel bir şekilde anlatılmasıyla kişilerin dil öğrenmesi, başka konuların desteklenebileceği, canlı bağlantılar kurarak. Bunu her ortamda dile getirdiler.

BAŞKAN – Evet, Sayın Okutan.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Sayın Başkanım, bir kere teşekkür ederim, Hocamıza da ayrıca teşekkür ediyorum. Bence taktik itibarıyla faydalı, iyi bir başlangıç.

BAŞKAN – Evet, iyi bir başlangıç oldu.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Ben tam bilmediğim için, diğer toplantıya da katılamadım, muhtemelen birkaç daha buna benzer sunumlarımız olacak. Bence çok isabetli olur.

Tabii, nasıl bizim bakanlığımız yurt dışına gidince –Hocam da ifade ettiler- orada daha başka sorunlar da, daha başka bakanlığın sorunları da Türkiye’den gelmiş bir resmî heyet var, onlar gündeme geliyorsa şimdi bizim de muhtemelen oradaki yaptığımız araştırmalarda şu karşımıza çıkacak: Kadının

sorunları, genel itibarıyla bizim karşımıza çıkacak. Hâlbuki, biz biraz da kadın-erkek fırsat eşitliğiyle ilgili hususları ve biraz da aileye bu manada odaklanmak arzusundayız. “Siz bu soruları sormayın, bu tür sorunlarla biz ilgilenmeyeceğiz.” falan da diyemeyiz. Nihayetinde...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, zaten bu kitapçıklarımız tam da bu konular üzerine temellendi.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Kimlikle uğraşılıyor ama biz nihayetinde onları arayacağız ve muhtemelen de programımızda bu özel, spesifik konuya da işaret etmeye çalışacağız. Bir şeyi, bir iki soruyla tamamlayalım. Bir tanesi: Şimdi en yoğun olarak gördüğünüz yani sadece yurt dışı falan, daha çok Avrupa’yla biz ilgileneceğiz herhâlde, değil mi Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Yani sonuçta 5 milyon küsur Türk vatandaşının 4 milyondan fazlası Batı Avrupa’da. Almanya başı çekiyor, Belçika, Hollanda şeklinde gidiyor.

NURİ OKUTAN (Isparta) – Batı Avrupa bile dediğimizde bir geniş coğrafyadan, farklı farklı uygulamalardan bahsetmek mümkün. Nerelere yoğunlaşalım? Birinci sorum bu.

İkincisi: Tabii oralarda istatistiki veriler olacak, karşımızda sivil toplum kuruluşları var ama aynı zamanda büyükelçiliklerimiz var, ataşeliklerimiz var; bir de o ülkelerin resmî, gerek belediyeler, gerek ilgili merkezî kurumları muhatapları. Bunlar da ne kadar konuya vâkıflar ve ne kadar istatistiki bilgiler var? Bunları bilmek isteriz. Diğer hususları zaten soracağımız kadar söylediniz, din adamları, öğretmenler ve benzeri hususları söylediniz.

İki konuyu öğrenmek isterim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Sayın Vekilim, istatistiki bilgiler açısından, işte Yurtdışı Türklerde daha çok bilgiler mahfuz. Orada da ilgili kurumlardan, mesela biz Belçika resmî makamlarından bilgi almaya çalışmıştık ama çok da fazla bilgi gelmedi doğrusu. Daha çok şiddete uğrayan kadın konusunda neler yapıyorlar, mekanizma nasıl işliyor; bu konular gelmişti. Yani yurt dışında o ülkede yaşayan kadın-erkek oranı belki ayrıntılı bilgiler çerçevesinde soruyorsunuz anladığım kadarıyla, bu konuda bizim de elimizde Yurtdışı Türklerden aldığımız oranlar ve bilgiler dışında ekstra bir bilgi bulunmamakta ama en son bilgilerin de orada olduğunu yine düşünmekteyim, en sağlıklı bilgilerin Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığında, en güncel bilgilerin. Çünkü onlar fiilen orada çalışıyor ve o ortamdan bilgi çekme olasılıkları daha yüksek. Bunun dışında, ne demiştiniz?

NURİ OKUTAN (Isparta) – Bu bizim büyükelçilikler olarak...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – “Hangi ülkeleri tavsiye edersiniz bu çerçevede?” demiştiniz. Şimdi şöyle efendim, tabii Almanya’yla ilgili, bizim proje olarak seçmeyişimizin gerekçesini söylemiştik. Ama süreç içerisinde yeni ülke gündemlerimiz olabilir, yeni çalışmalarımız. Sizler açısından baktığımda da Yurtdışı Türkler bize şunu önermişti: Tek tek, ülke ülke gitmek ya da iki iki gitmek bütün ülkelere aynı anda, zorlayıcı olacağı için ve bir nüfus sıralamasına koymuştuk. Yurtdışı Türklerden bu konuda belki bir seminer alma gündeminiz olacaktır diye düşünüyorum, bizde olduğu gibi.

BAŞKAN – Şöyle yaptık: Önce, kadın ve aile çerçevesinde biz sizden alalım, ikinci ve çok daha uzun ara başlıklarla Yurtdışı...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Belki orada, onlar bu konuda, bu ülke tercihi konusunda ama aile ve kadın noktasında eğer Fransa, Belçika ve Hollanda’yla ilgili en azından yapılmış bu süreçlerin üstüne biz de pekiştirici şu süreçleri gerçekleştirmek isteriz diye bir şey de olabilir ama hiç gidilmemiş ülke de seçilebilir.

BAŞKAN – Mesela, Almanya’yı tercih etmeme beni çok şaşırttı. Yani Fransa, Hollanda, Belçika var oysa Almanya en çok Türk’ün yaşadığı; 2,5 milyondan fazla...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Onu şöyle izah ettim: Nüfus orada çok yoğun ve çoklu şehirde bu programı yürütmek gerekeceği için çok kısıtlı bir maddi bütçemiz vardı, o bütçeye göre ülke ve şehir sayısını...

BAŞKAN – Belki sırf onu kapsayan bir proje talep etmek lazım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Belki olabilir. Aslında Almanya’yla ilgili şu an yapmadığımız için sizin de ilginize, sorunuza karşılık olarak Almanya’da bu yapılabilir. Ataşeliğimiz de malumunuz açıldı. En azından orada bir irtibat, adres bu konuda bulunmakta Duesseldorf’ta.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Toplamda kaç tane ataşeliği var?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Henüz 1 tane.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – O da Almanya’da mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Almanya Duesseldorf’ta. Ama Berlin ve diğer birkaç şehirde daha düşünülmekte, önümüzdeki altı ayda bir kısmı daha hayata geçecek diye biliyorum.

BAŞKAN – Ayşe Hanım zaten dikkat çekti de şu açıdan söylüyorum: 2,5-3 milyona yakın Türk var Almanya’da yani orada öyle sokaklar var ki sanki Türkiye’yi komple oraya yaşam biçimi olarak götürmüş.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Almanya’da yapılması sanki sizin Komisyon açısından planladığınız...

BAŞKAN – Komisyon zaten yapacak ama Kadının Statüsünün yurt dışında bu çalışmanın mutlaka sürdürülebilirliği vardır, devamı vardır. İkincisi, mutlaka Almanya olmalı. Zaten Bakanlığın ataşeliği kendi birimi olarak Duesseldorf Almanya’yı seçme gerekçesi bu. O yüzden bu çalışmanız mutlaka olmalı, biz öneri olarak da sunmalıyız diye düşünüyorum.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, öneri olarak memnun oluruz yaparsanız. Çünkü bu projenin şu anda orada ataşelik açılmasıyla benzeri projelerin yapılması daha önem taşıyor.

BAŞKAN – Bu bitiyor mu mesela? 2012’de başladı, 2014...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tamamıyla yeni bütçe istemek gerekiyor. Şu an zaten bu ülkeler...

BAŞKAN – Talep oldu mu bu dönemde sizden?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Olmadı ama yapabiliriz. Bu yönde...

BAŞKAN – Kalkınma Bakanlığı yeniden bir finans...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Kalkınma Bakanlığına yeni bir ülke ve şey için talepte bulunmadık.

BAŞKAN – Ben bunu bir not alayım.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Bu konuda bir öneriniz olursa Almanya için...

ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Plan ve bütçesi...

BAŞKAN – Hayır, biz Komisyon olarak gideceğiz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Aynı projeyi Almanya’da gerçekleştirmek üzere.

BAŞKAN - Yani mutlaka Almanya olacak yani bu Bakanlığın bu üç ülkeyi kapsayan çalışmasını görüş olarak şu tabloyu, hepimizin dikkatini çekti. En çok Türklerin yaşadığı ve sıkıntılıların maksimum olduğu bir ülke varken yani 4 milyonun 3 milyona yakını, dörtte 3’ü. Üstelik, çok güzel bir tespit, Göknur Hanım işaret etti, her ülkede farklı bir spesifik, ayrıca sorunlar var yani Almanya bu konuda çok farklı. Atlanmış olması bence çok önemli bir...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Atlamadık ama mecbur kaldık. Hani Almanya’yı maddi imkânlar ve çok şehirde çalışamama, süreç olarak da... Çünkü bir gidildiğinde on beş gün içinde bu seminerleri ya da bir hafta, on beş gün de değildi, dönmemiz gerekti. Çok uzun süre merkezden uzak kalamama sorunu. Çünkü, benim danışmanlığımda bütün koordinasyonda yürüdü bu projeler.

BAŞKAN – Çok güzel; bütün özü, bütün hikâye bu aslında.

Değerli Komisyon üyelerimiz de hak verecektir. Tespit, çözüm önerileri, o ülkeler... Diğerleri de bu kapsamda geliştirilebilir.

Sayın Çetinkaya’nın bir sorusu var.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Hocam, teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu ataşelik açma meselesi önemli. Aslında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Türkiye’de iyi uygulamaları var. Her geçen gün artıyor ama bunu yurt dışına da şamil kılma daha da önemli. Tabii, bizim Komisyonumuz Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olduğu için, sanki fırsat eşitsizliği birçok sorunu tetikliyor diye düşünüyorum. Yani iyi bir dil bilmiyorsan iyi bir kamu hizmeti alamayacaksınız demektir, doğru mu?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Evet, evet.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Orada bir fırsat eşitsizliği... Yani genelde herhâlde kadınlarda bu sorun daha fazla yani dil bilmeme sorunu daha fazla. Dolayısıyla, işte okula gidememe, işte diğer haklardan yararlanamama noktasında bir fırsat eşitsizliği var. Sayın Başkanım, mutlaka Almanya’da da böyle bir komisyon vardır diye düşünüyorum, ben araştırmadım ama kadın-erkek fırsat eşitliğini sağlayıcı bir parlamento ya da bir üst parlamento komisyonu vardır. Bizim onlarla da bir görüşme yapmamız, onları dinlememiz, onlara bazı teklifler sunmamız gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Yasaları taramak gerekir diye düşünüyorum, Alman yasalarını. İşte Türkiye bir çalışma yaptı bununla ilgili. Bizim burada elimizde bazı veriler var ama belli yasaların da –belki siz belki başka birimler tarafından- taranıp oradaki kadın-erkek fırsat eşitsizliklerini ve orada “Türk kadını” diye olaya bakmaktan ziyade bir kadın olarak yani Almanya toplumunda bir kadın olarak bakmak...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Zaten vatandaş olarak bir Alman ne hakka sahipse o kişi de, göçmen kişi de sahip.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – ...bizi daha kolay bir sonuca ulaştırır yani Alman toplumu içinde kadın. Yani, tabii Türkler olması, bizim onlarla bağıımızı gösteriyor, onların sorunlarını takip etme anlamında. Bunlar önemli diye düşünüyorum ben. Yani bu bağlamda olaya yaklaşırsak hem yurt dışı makamlarınca kabul görür yani objektif ve reel çözümlerle, diğer meseleler farklı yerlere götürebilir diye düşünüyorum Sayın Başkanım, hem Komisyon çalışmaları anlamında. Bununla ilgili düşüncelerinizi, görüşlerinizi alabilirsek memnun olurum.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Sayın Vekilim, Almanya’da eyalet sistemi olduğu için zorluk 2 katı, Belçika’da o 3’lü yapı bile bizi zorlamıştı.

SALİH ÇETİNKAYA (Kırşehir) – Ben Almanya derken Avrupa ülkelerinin tamamını kastetmiştim.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, evet, Almanya için tabii biz yola çıkarken gerekçelerden birisi de buydu: Orada eyalet sisteminin her bir eyaletteki sisteme göre ayrı kitapçık gerekecekti ve bu dağılımı yapamayacak durumdaydık ama tabii ki önümüzdeki süreçte böyle bir gündem ve proje devamlılığı olursa Almanya’da bunu yapmak faydalı olacaktır. Belçika’da biz gittiğimizde –yine, hani tavsiye babından değerlendirilebilirse- orada Türk kökenli olup milletvekili olmuş ya da belediye başkan yardımcılığı gibi görevi olan, gerek Anvers’te gerek Brüksel’de olan lider kişilerle de görüştük. Onların da bu konularda, Türk toplumunun kadın odaklı sorunlarını bize iletmede önemli katkısı oldu, gidilen her ülkede bunu da göz ardı etmemek gerekiyor. Emin Kır’la görüşmüştük mesela Belçika’da, hâlen kendisiyle irtibattayım. Yine, 2 vekil hanımefendi ile 1 eski vekil beyefendi toplantılarımıza iştirak etmişlerdi, şimdi isimleri tek tek aklımda değil. Onlar tabii oradaki gündemin sürekli içinde oldukları için sorunlara daha hâkim durumdalar. Onlar bu lider konumundaki hem ilgili ülkenin durumunu bilip orada görev almış hem de Türk toplumuyla hemhâl olmuş kişilerle de toplantılar yapmakta fayda var. Bunu Almanya’ya gidildiğinde de önden yapmak gerekecektir. Yani Almanya hem uzun süre hem de çoklu ve çok büyük bir grup çalışması yapılması gereken bir proje olacaktır.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Son bir soru: Bu yurt dışındaki Türklerle ilgili Türkiye’de bildiğiniz bir çalışmanız var mı?

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Yurt dışındaki Türklerle ilgili benim bildiğim yok ama Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukların bilgisi dâhilinde olabilir. Dolaylı olarak, direkt bu konuyu hedef alarak çalışan...

BAŞKAN - Son olarak o çalışmada irtibat kurduğunuz isimleri de paylaşabilirseniz en azından oradaki çalışmalar esnasında.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Çünkü o kontaklar önemli.

BAŞKAN - Kesinlikle. Yani bir defa şu çok önemli: Yapılmış, emek verilmiş bir çalışma var, bu çalışmanın meyveleri, sonuçları var. Yani ifade edilen tercih sebeplerinin sürdürülebilir olması için önümüzde çok önemli...

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Onu çok önemsedik, evet, sürdürülebilirlik çok önemli.

BAŞKAN - Yani şu anda ben sizi dinlerken hem çok mutlu oldum çünkü en azından elde bir veri var yani bu çok değerli bir şey ama mesela yeni bir kanun çıkarttık haziran ayında; geçen dönem için söylüyorum, o dönemde görev yapmış bir vekil olarak. Daha yeni torba yasada hem yurt dışındaki Türklerle hem kadınlarla ilgili bizim çıkarttığımız ve “Yurt dışındaki kadınlarımız ve ailelerimiz de şunlardan faydalanacaktır.” dipnotlarının da olduğu yeni yasal düzenlemeler var.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Yeni güncellemelerin yapılması, hatta yeniden basılması bunların...

BAŞKAN - Kesinlikle, kesinlikle, yeniden basılması gündemde olmalı ve mutlaka Almanya bunun içerisinde olmalı.

Çok çok teşekkür ediyoruz Göknur Hanım, dilinize yüreğinize sağlık.

Ama belli ki Komisyon çalışmaları yaklaşık dört ay kadar sürecek maksimum, öyle bir hedef koyduk önümüze. Bu süre içerisinde belki bir kez daha istişare anlamında bir araya gelebiliriz.

Çok teşekkür ederiz.

KADININ STATÜSÜ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ULUSLARARASI KURULUŞLAR DAİRE BAŞKANI GÖKNUR AKÇADAĞ – Tabii, nasıl arzu ederseniz, biz her zaman, ben ve ilgili arkadaşlarımız da faydalı olacağımız noktada gerekli destekleri veriyor olacağız.

BAŞKAN - Sunumla ilgili de Nezihe Hanım sizden alacak.

Arkadaşlar, bir başlığımız daha var son olarak. Sibel Hanım, ikinci gündemimiz görüşeceğimiz STK ve üniversitelerle ilgiliydi. Sibel Hanım yazılı bırakmış, bir önceki toplantıda aldığımız kararı yani yurt dışı Türkleri çalışan STK’larla ilgiliydi. Kadın Dayanışma Vakfı, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, KADER, yine, Mor Çatı’yı yazmış, Halkevlerini, Türk Kadınlar Birliğini, CHP’nin Münih temsilciliğinin ismini vermiş, en son olarak da Avrupalı sosyal demokrat partilerin Avrupa düzeyindeki partisi PES’in Yönetim Kurulu üyesi olarak Kader Sevinç diye bir hanımefendinin ismini yazılı vermiş. Sizin de bu konuda isim varsa yazılı, bunun her birini Nezihe Hanım’a aktaralım.

Bütçe görüşmeleri var, bütçe görüşmeleri esnasında, bu aralarda yine bir iki saati geçmeyecek şekilde toplantılarımızı yapabileceksek ben gruptan onu öğreneceğim ve size maille aktarmış olacağım.

Teşekkür ediyorum, toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.32

